

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

24. listopada 2013.*

„Građanstvo Unije – Članci 20. i 21. UFEU-a – Pravo slobodnog kretanja i boravka –
Državljanin države članice – Studij u drugoj državi članici – Financijska pomoć za obrazovanje –
Uvjeti – Obrazovanje u trajanju od dvije ili više godina – Stjecanje stručne kvalifikacije“

U predmetu C-275/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a koji je podnio
Verwaltungsgericht Hannover (Savezna Republika Njemačka), odlukom od 22. svibnja 2012., koju je
Sud zaprimio 4. lipnja 2012., u postupku

Samantha Elrick

protiv

Bezirksregierung Köln,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: M. Ilešič, predsjednik vijeća, C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh (izvjestitelj), C. Toader i
E. Jarašiūnas, suci.

nezavisna odvjetnica: E. Sharpston,

tajnik: C. Strömholm, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 21. ožujka 2013.,

uzimajući u obzir podnesena očitovanja:

- za njemačku vladu, T. Henze i J. Möller, u svojstvu agenata,
- za dansku vladu, V. P. Jørgensen i M. C. Thorning, u svojstvu agenata,
- za austrijsku vladu, C. Pesendorfer, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, V. Kreuzschitz i D. Roussanov, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnu odvjetnicu, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 20. i 21. UFEU-a.
- 2 Taj zahtjev je podnesen u okviru spora između S. Elrick, njemačke državljanke, i Bezirksregierung Köln (Područna uprava Kölna) povodom odbijanja potonjeg da tužiteljici dodijeli financijsku pomoć za obrazovanje u Ujedinjenoj Kraljevini Velike Britanije i Sjeverne Irske.

Pravni okvir

- 3 Članak 1., naslovljen „Načelo”, Saveznog zakona o individualnom poticanju obrazovanja [Bundesgesetz über individuelle Förderung der Ausbildung (Bundesausbildungsförderungsgesetz)], kako je izmijenjen i dopunjen 23. prosinca 2007. Dvadeset i drugim zakonom o izmjenama i dopunama Saveznog zakona o individualnom poticanju obrazovanja (BGB1. I, str. 3254, u daljnjem tekstu: BAföG), navodi sljedeće:

„Ovim Zakonom uređuje se pravo na individualnu financijsku pomoć za obrazovanje koja se dodjeljuje za obrazovanje koje je u skladu s interesima, sposobnostima i uspjesima studenta ako on inače ne raspolaže drugim potrebnim sredstvima za svoje uzdržavanje i obrazovanje.”

- 4 Članak 2. BAföG-a, naslovljen „Obrazovne ustanove”, navodi sljedeće:

„1. Financijska pomoć za obrazovanje dodjeljuje se za pohađanje

- 1) srednjoškolskih ustanova općeg smjera [weiterführende allgemeinbildende Schulen] i srednjih strukovnih škola [Berufsfachschulen], uključujući sve oblike nastave temeljnog strukovnog obrazovanja, počevši od desetog razreda [što odgovara desetoj godini školovanja], kao i nastavu u višim strukovnim školama i srednjim tehničkim školama [Fach- und Fachoberschulklassen] koje polaznik ima pravo pohađati i ako nije prethodno završio program strukovnog obrazovanja ukoliko ispunjava uvjete iz stavka 1.a,
- 2) nastave u srednjim strukovnim školama ili višim strukovnim školama [Berufsfachschulklassen und Fachschulklassen] za koje nije potreban prethodno završen program strukovnog obrazovanja, ukoliko se po završetku takve nastave u trajanju od najmanje dvije godine dobiva stručna kvalifikacija,

[...]

Narav i sadržaj obrazovanja određuju njegovu kvalifikaciju. Financijska pomoć za obrazovanje dodjeljuje se ukoliko se student obrazuje u javnoj obrazovnoj ustanovi uz iznimku privatnih visokoškolskih ustanova ili privatnih alternativnih škola [Ersatzschule].

[...]

1.a Financijska pomoć za obrazovanje u obrazovnim ustanovama iz stavka 1. točke 1. dodjeljuje se samo ako student ne živi s roditeljima i

- 1) ako se istovrsna obrazovna ustanova ne nalazi na razumnoj udaljenosti od prebivališta njegovih roditelja;

[...]

5. Financijska pomoć za obrazovanje dodjeljuje se samo za obrazovanje koje traje najmanje jedan školski ili sveučilišni semestar te općenito zahtjeva od studenta da mu se u potpunosti posveti. [...]”

- 5 Sukladno članku 4. BAFöG-a, podložno člancima 5. i 6. tog Zakona, financijska pomoć za obrazovanje dodjeljuje se za obrazovanje u Njemačkoj.
- 6 Članak 5. BAFöG-a naslovljen „Obrazovanje u inozemstvu” glasi:
- „1. Prebivalište u smislu ovog Zakona je mjesto koje nije tek privremeno središte životnih interesa osobe, pri čemu se ne zahtijeva namjera trajnog nastanjenja u tom mjestu; mjesto u kojem osoba boravi isključivo u svrhu obrazovanja nije prebivalište te osobe.
2. Studenti koji imaju prebivalište na državnom području Njemačke i koji studiraju u obrazovnim ustanovama u inozemstvu imaju pravo na financijsku pomoć za obrazovanje ako:
- [...]
3. student [...] započinje ili nastavlja svoje obrazovanje u obrazovnoj ustanovi koja se nalazi u državi članici Europske Unije ili u Švicarskoj.
- [...]
4. [...] stavak 2. točka 3. primjenjuje se samo u slučaju kada student pohađa obrazovnu ustanovu istovjetnu srednjoj strukovnoj školi [Berufschulklasse] u smislu članka 2. stavka 1. točke 2., veleučilište [höhere Fachschule], tehnički fakultet [Akademie] ili drugu visokoškolsku ustanovu [Hochschule] koja se nalazi u Njemačkoj. Procjena istovjetnosti obavlja se po službenoj dužnosti u okviru postupka dodjele [financijske pomoći za obrazovanje].”

Okolnosti spora i prethodno pitanje

- 7 Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da S. Elrick, njemačka državljanica koja je rođena u Njemačkoj 1. srpnja 1989. i čije je prebivalište, u smislu članka 5. stavka 1. BAFöG-a kod njezinih roditelja u toj istoj državi članici, od 1998., pretežno boravi u Ujedinjenoj Kraljevini Velike Britanije i Sjeverne Irske.
- 8 Nakon što je završila srednjoškolsko obrazovanje u školskoj ustanovi u Devonu (Ujedinjena Kraljevina), upisala se u svojstvu redovnog studenta na South Devon College na nastavni program s početkom od 8. rujna 2008., po završetku kojeg se dobiva „First Diploma in Travel, Level 2”. Taj jednogodišnji program ne zahtjeva prethodno završeni program drugog strukovnog obrazovanja. S. Elrick je tijekom svog srednjoškolskog obrazovanja i za vrijeme upisa na South Devon College imala prebivalište kod svojih roditelja u Njemačkoj.
- 9 S. Elrick je 5. srpnja 2008. podnijela zahtjev za dodjelu financijske pomoći za obrazovanje na South Devon Collegeu od rujna 2008.
- 10 Bezirksregierung Köln odbio je taj zahtjev 13. kolovoza 2008. uz obrazloženje da je obrazovanje koje je odabrala S. Elrick, koje ne završava dobivanjem stručne kvalifikacije prema kriterijima iz članka 2. stavka 1. prve rečenice, točke 2. BAFöG-a, usporedivo s obrazovanjem strukovnog smjera u trajanju od jedne godine u sklopu njemačke strukovne škole [Berufsfachschule] i da takvo obrazovanje ne daje pravo na financijsku pomoć za obrazovanje u inozemstvu.
- 11 S. Elrick je 11. rujna 2008. podnijela tužbu protiv te odluke, u prilog kojoj je istaknula da njezino isključivanje iz financijske pomoći za obrazovanje predviđene BAFöG-om krši članke 20. i 21. UFEU-a. Da je pohađala sličan obrazovni program u Njemačkoj, bila bi joj dodijeljena financijska pomoć za obrazovanje čak i da je ono trajalo samo jednu godinu. Stoga se ona, na temelju nacionalnog zakonodavstva, pri odabiru obrazovne ustanove mora odreći ili svojeg prava na slobodno kretanje

unutar Europske unije ili financijske pomoći za obrazovanje dodijeljene sukladno pravu države njezinog porijekla. Na taj način je njezino pravo na slobodno kretanje neopravdano ograničeno iz razloga koji nisu objektivno utemeljeni.

- 12 Verwaltungsgericht Hannover razmatra pitanje usklađenosti nacionalnog propisa s člancima 20. i 21. UFEU-a. On najprije ističe da se, sukladno članku 5. stavku 2. točki 3. BAföG-a, kada je riječ o obrazovanju koje se odvija isključivo u inozemstvu, financijska pomoć može dodijeliti za obrazovanje u obrazovnoj ustanovi istovjetnoj srednjoj strukovnoj školi u Saveznoj Republici Njemačkoj [Berufsfachschulklasse] samo ako su ispunjeni uvjeti iz članka 2. stavka 1. točke 2. BAföG-a. Prema toj odredbi, predmetno obrazovanje treba trajati najmanje dvije godine i zaključiti se dobivanjem stručne kvalifikacije. Međutim u slučaju obrazovanja S. Elrick u Ujedinjenoj Kraljevini taj uvjet nije ispunjen.
- 13 Prema sudu koji je uputio zahtjev, da je S. Elrick obrazovanje koje je završila u Ujedinjenoj Kraljevini završila u Njemačkoj, ona bi, u pravilu, imala pravo na financijsku pomoć za obrazovanje na temelju članka 1. i članka 2. stavka 1. točke 1. te članka 4. zajedno s člankom 2. stavkom 1.a točkom 1. BAföG-a.
- 14 Naime, prema mišljenju tog suda, pohađanje ustanove najbliže prebivalištu njezinih roditelja u Njemačkoj koja nudi takav obrazovni program zahtijevalo bi da svako povratno putovanje traje više od sat vremena što ne predstavlja razuman rok u smislu upravnih odredbi o BAföG-u (Verwaltungsvorschrift zum BAföG). Stoga, da je S. Elrick zasnovala prebivalište u Njemačkoj, u mjestu u kojem se nalazi usporediva obrazovna ustanova, ona bi, u načelu, imala pravo na financijsku pomoć za takav program.
- 15 Sud koji je uputio zahtjev izražava sumnju u usklađenost nacionalnog propisa o kojem je riječ u glavnom postupku s pravom Europske unije. Budući da obrazovanje u Ujedinjenoj Kraljevini ne daje pravo na financijsku pomoć prema BAföG-u, a naprotiv to čini za usporediv program u Njemačkoj, S. Elrick je prisiljena odreći se ili ostvarivanja svog prava na slobodno kretanje ili ostvarivanja svog prava na financijsku pomoć za obrazovanje.
- 16 U tim je okolnostima Verwaltungsgericht Hannover odlučio prekinuti postupak i Sudu postaviti sljedeće prethodno pitanje:

„Protive li se članci 20. i 21. UFEU-a nacionalnom pravnom propisu na temelju kojeg je odbijena dodjela financijske pomoći za obrazovanje predviđene [BAföG-om] za njemačku državljanku čije je prebivalište u Njemačkoj i koja pohađa obrazovnu ustanovu koja se nalazi u državi članici Europske unije, s obzirom na to da se obrazovna ustanova nalazi u inozemstvu, iz razloga što obrazovni program koji nudi traje samo jednu godinu, dok je tužiteljica mogla ostvariti financijsku pomoć iz BAföG-a za slično obrazovanje u Njemačkoj također u trajanju od jedne godine?”

O prethodnom pitanju

- 17 Ovim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li se članke 20. i 21. UFEU-a tumačiti u smislu da se protive propisu države članice, poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, a koji državljanki koja ima prebivalište u toj državi članici uvjetuje dodjelu financijske pomoći za obrazovanje za studij u drugoj državi članici time da se takvo obrazovanje zaključuje dobivanjem stručne kvalifikacije istovjetne onoj koju se dobiva po završetku srednje strukovne škole u državi članici koja ta davanja isplaćuje, nakon programa od najmanje dvije godine, dok bi joj, zbog posebnih okolnosti u kojima se nalazi, bila odobrena financijska pomoć da je odabrala obrazovanje u potonjoj državi koje je istovjetno onome koje je željela pohađati u drugoj državi članici i u trajanju kraćem od dvije godine.

- 18 Najprije valja ukazati na to da S. Elrick kao njemačka državljanka, u skladu s člankom 20. stavkom 1. UFEU-a, ima status građanke Unije i da se u odnosu na državu članicu svog podrijetla može, u danom slučaju, pozivati na prava povezana s tim statusom (vidjeti presude od 26. listopada 2006., Tas–Hagen i Tas, C-192/05, *Recueil*, str. I-10451., točku 19.; od 23. listopada 2007., Morgan i Bucher, C-11/06 i C-12/06, *Recueil*, str. I-9161., točku 22. i od 18. srpnja 2013., Prinz i Seeberger, C-523/11 i C-585/11 točku 23. i navedenu sudsku praksu).
- 19 Kao što je Sud u više navrata odlučio, status građanina Unije ima svrhu biti temeljni status državljana država članica koji, onima od tih državljana koje se nalaze u istoj situaciji omogućava da se u području primjene UFEU-a *ratione materiae*, neovisno o njihovom državljanstvu i ne dovodeći u pitanje iznimke izričito predviđene s tim u vezi, prema njima primijenjuje isti pravni postupak (presude od 11. srpnja 2002, D’Hoop, C-224/98, *Recueil*, str. I-6191, točka 28.; od 21. veljače 2013., N., C-46/12, točka 27.; kao i gore navedena presuda Prinz i Seeberger, točka 24. i navedena sudska praksa).
- 20 Među situacije koje pripadaju u područje primjene prava Unije ubrajaju se one koje se tiču ostvarivanja temeljnih prava zajamčenih Ugovorom, a posebice i one kod kojih je riječ o pravu na slobodno kretanje i boravak na državnom području država članica iz članka 21. UFEU-a (gore navedene presude Morgan i Bucher, točka 23 kao i Prinz i Seeberger, točka 25. i navedena sudska praksa).
- 21 S tim u vezi, budući da države članice, na temelju članka 165. stavka 1. UFEU-a, imaju nadležnost nad obrazovnim programom i organizacijom svojih obrazovnih sustava, one tu nadležnost moraju ostvarivati uz poštovanje prava Unije, a posebice odredaba Ugovora o slobodi kretanja i boravka na državnom području država članica kako je ista određena člankom 21. stavkom 1. UFEU-a (vidjeti gore navedene presude Morgan i Bucher, točku 24.; Prinz i Seeberger, točku 26. i navedenu sudsku praksu).
- 22 Potom valja utvrditi da nacionalni pravni propis koji dovodi pojedine vlastite državljane u nepovoljniji položaj samo zbog toga što su ostvarivali slobodu kretanja i boravka u drugoj državi članici predstavlja ograničenje sloboda koje su člankom 21. stavkom 1. UFEU-a priznate svim građanima Unije (presude od 18. srpnja 2006., De Cupyer, C-406/04, *Recueil*, str. I-6947., točka 39., gore navedena Morgan i Bucher, točka 25., kao i gore navedena Prinz i Seeberger, točka 27.). S tim u vezi, državljanin jedne države članice koji odlazi u drugu državu članicu da bi pohađao srednju školu, raspolaže svojim pravom na slobodno kretanje koje je zajamčeno člankom 20. UFEU-a (vidjeti, u tom smislu gore navedenu presudu D’Hoop, točke 29. do 34. i presudu od 15. ožujka 2005., Bidar, C-209/03, *Recueil*, str. I-2119., točka 35.).
- 23 Ugovorom otvorene mogućnosti na području slobodnog kretanja građana Unije ne bi naime mogle razviti svoj puni učinak ako bi se državljanina neke države članice moglo odvratiti od njihova korištenja preprekama koje su nastale zbog njegovog boravka u drugoj državi članici, a slijedom pravnog propisa države njegovog podrijetla koji negativne posljedice za tog građanina veže uz samu činjenicu korištenja tih mogućnosti (vidjeti gore navedene presude D’Hoop, točka 31.; Morgan i Bucher, točka 26. te Prinz i Seeberger, točka 28.).
- 24 Navedeno je osobito važno u području obrazovanja, s obzirom na ciljeve koje nastoje ostvariti članak 6. točka (e) UFEU-a i članak 165. stavak 2. druga alineja UFEU-a, tj. među ostalim poticanje mobilnosti studenata i profesora (vidjeti gore navedenu presudu D’Hoop, točka 32.; presudu od 7. srpnja 2005., Komisija/ Austrija, C-147/03, *Recueil*, str. I-5969., točka 44.; gore navedene presude Morgan i Bucher, točka 27. te Prinz i Seeberger, točka 29.).
- 25 Nadalje, valja ukazati na to da pravo Unije ne nameće državama članicama obvezu uvođenja sustava financijske pomoći za obrazovanje u drugoj državi članici. Međutim, kada država članica uredi sustav financijske pomoći za obrazovanje tako da studenti ostvaruju pravo na financijsku pomoć za obrazovanje ona je dužna osigurati da načini na koje se ta pomoć dodjeljuje ne predstavljaju

neopravdano ograničenje prava na slobodno kretanje i boravak na državnom području država članica (u tom smislu vidjeti gore navedene presude Morgan i Bucher, točka 28. te Prinz i Seeberger, točka 30.).

- 26 U ovom slučaju nesporno je da bi tužiteljica, da je u Njemačkoj završila obrazovanje istovjetno onome koje je pohađala u Ujedinjenoj Kraljevini, imala pravo na financijsku pomoć za obrazovanje, s obzirom na to da na razumnoj udaljenosti od prebivališta njezinih roditelja u Njemačkoj nema ustanove koja nudi istovjetno obrazovanje.
- 27 Njemačka vlada smatra da nacionalni pravni propis poput ovoga o kojem je riječ u glavnom postupku ne ograničava slobodu kretanja ni boravka budući da je njemački zakonodavac legitimno odlučio ne ustanoviti pravo na financijsku pomoć za vrstu obrazovanja koje je odabrala S. Elrick niti ga ikakva odredba prava Unije prisiljava da to učini. Prema mišljenju te vlade, svrha BAföG-a je izvršiti kvalitativni odabir vrsta obrazovanja koje subvencionira Savezna Republika Njemačka. Takav pravni propis ne predstavlja ograničenje temeljnih sloboda kretanja i boravka.
- 28 Međutim, pravni propis poput ovoga o kojem je riječ u glavnom postupku, a koji pravo na dodjelu financijske pomoći za obrazovanje u inozemstvu vezuje uz uvjet istovjetnosti obrazovanja onome u srednjoj strukovnoj školi (Berufsfachschule), da traje najmanje dvije godine i da se zaključuje dobivanjem stručne kvalifikacije, predstavlja ograničenje članka 21. UFEU-a s obzirom na to da bi se takva pomoć dodijelila i podnositelju zahtjeva koji se nalazi u istoj osobnoj situaciji kao i S. Elrick radi obrazovanja u Njemačkoj koje je istovjetno onome koje je pohađala drugoj državi članici.
- 29 Takav uvjet može građane Unije poput S. Elrick odvratiti od ostvarivanja njihovih prava na slobodno kretanje i boravak u drugoj državi članici, uzimajući u obzir učinke koje ostvarivanje te slobode može imati na pravo na financijsku pomoć za obrazovanje (vidjeti gore navedenu presudu Prinz i Seeberger, točku 32.). Osim toga, ne možemo smatrati da su ograničavajući učinci primjene takvog uvjeta toliko neizvjesni ni toliko nevažni da ne bi predstavljali povredu slobode kretanja i boravka (vidjeti u tom smislu gore navedenu presudu Morgan i Bucher, točku 32.).
- 30 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, pravni se propis koji je takav da može ograničiti temeljnu slobodu zajamčenu Ugovorom može, prema pravu Unije, opravdati jedino ako počiva na objektivnim razlozima od općeg interesa koji su neovisni o državljanstvu osoba u pitanju i ako je razmjeran legitimnom cilju koji se nacionalnim pravom želi postići (vidjeti gore navedene presude de Cuyper, točku 40.; Tas-Hagen i Tas, točku 33. te Morgan i Bucher, točku 33.). Iz sudske prakse Suda proizlazi da je određena mjera razmjerna ako se njome može ostvarivati namjeravani cilj i ako ne prelazi ono što je nužno za ostvarenje tog cilja (gore navedene presude De Cuyper, točka 42.; Morgan i Bucher, točka 33 i Prinz i Seeberger, točka 33.).
- 31 Njemačka vlada smatra da je nacionalni pravni propis o kojem je riječ u glavnom postupku opravdan time što njemački zakonodavac pri dodjeli financijske pomoći za obrazovanje u inozemstvu uzima u obzir uobičajeno predvidljivu korisnost obrazovanja kao i odnos između boravka u inozemstvu i ukupnog trajanja spomenutog obrazovanja. Prema mišljenju te vlade, glavni cilj propisa o kojem je riječ u glavnom postupku je, dakle, dodjela financijske pomoći samo za ono obrazovanje u inozemstvu koje pruža najbolje mogućnosti za zapošljavanje. U tom pogledu, obrazovanje poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, a kojim se stječe niska stručna kvalifikacija, koristilo bi općem profesionalnom usmjeravanju studenta, ali bi tek neznatno povećalo njegove mogućnosti za zapošljavanje. Iz tih se razloga za takvo obrazovanje ne dodjeljuje financijska pomoć za obrazovanje u inozemstvu.
- 32 Međutim, iz argumenata njemačke vlade ne proizlazi jasno kako je zajamčen cilj subvencioniranja isključivo onog obrazovanja u inozemstvu koje ima za posljedicu poboljšanje položaja studenta na tržištu rada predmetnim propisom iz glavnog postupka, a osobito člankom 2. stavkom 2. BAföG-a koji zahtijeva da obrazovanje traje najmanje dvije godine, neovisno o njegovoj naravi i sadržaju, dok se

obrazovanje koje ne ispunjava takav uvjet, ali koje se odvija u Njemačkoj pod određenim okolnostima, kao što su one iz slučaja tužiteljice, subvencionira. Stoga uvjet dvogodišnjeg trajanja nije ni u kakvoj vezi sa stupnjem odabranog obrazovanja.

- 33 Iz toga proizlazi da je nametanje uvjeta trajanja obrazovanja poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku nedosljedno i ne može se smatrati razmjernim tom cilju (vidjeti po sličnosti gore navedenu presudu Morgan i Bucher, točku 36.).
- 34 S obzirom na prethodno navedeno, na postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da članke 20. i 21. UFEU-a treba tumačiti u smislu da se oni protive pravnom propisu države članice poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, a koji državljanke s prebivalištem u toj državi članici uvjetuje dodjelu financijske pomoći za obrazovanje u drugoj državi članici stjecanjem stručne kvalifikacije istovjetne onoj koju izdaje srednja strukovna škola u državi članici koja ta davanja isplaćuje nakon programa koji traje najmanje dvije godine, dok bi joj, s obzirom na okolnosti u kojima se nalazi, financijska pomoć bila dodijeljena da je bila odabrala obrazovni program u Njemačkoj istovjetan onome koji je željela pohađati u drugoj državi članici, i u trajanju kraćem od dvije godine.

Troškovi

- 35 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio ovaj zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članke 20. i 21. UFEU-a treba tumačiti u smislu da se oni protive pravnom propisu države članice poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, a koji državljanke s prebivalištem u toj državi članici uvjetuje dodjelu financijske pomoći za obrazovanje u drugoj državi članici stjecanjem stručne kvalifikacije istovjetne onoj koju izdaje srednja strukovna škola u državi članici koja ta davanja isplaćuje nakon programa koji traje najmanje dvije godine, dok bi joj, s obzirom na okolnosti u kojima se nalazi, financijska pomoć bila dodijeljena da je bila odabrala obrazovni program u potonjoj državi istovjetan onome koji je željela pohađati u drugoj državi članici, i u trajanju kraćem od dvije godine.

Potpisi